

Biologe in slangenkuil

Jacqueline Cramer is de eerste biologe die milieuminister is geworden. Biologen blij omdat zij vakgenote is, de UU trots omdat zij in het Utrechtse Copernicusinstituut hoogleraar was en Natuurwetenschap & Samenleving kan zeggen dat zij ooit collega was bij Biologie & Samenleving van de UvA.

Eerdere bèta's gingen haar voor. Ginjaar (1977-1981) had scheikunde gedaan, Winsemius (1982-1986) natuurkunde. Het beeld van hun ministerschap is positief.

Cramer is een vakminister. Na haar studie biologie heeft zij zich sterk ontwikkeld op het gebied van milieumanagement en duurzaam ondernemen, kennis die zij nu kan valoriseren.

Van haar wordt veel verwacht. Expertise is echter geen garantie voor succes, zelfs geen voorwaarde. Er waren goede milieuministers zonder voorkennis (zoals Nijpels en Alders) en er waren mindere milieustaatssecretarissen met vakkennis (zoals Lambers-Hacquebard).

Minstens zo belangrijk is kennis van en ervaring met de politieke wereld in de Haagse slangenkuil en het Brusselse milieu. Politiek gaat over waarden, wetenschap over waarheid. In de wetenschap bestaan gestandaardiseerde methoden, maar uiteindelijk gaat het om de kennis die die opleveren. In de politiek is het spel (de macht) soms belangrijker dan de waarde waar het om gaat. De vraag is of en hoe Cramer zich in de slangenkuil kan handhaven.

Collega-minister Plasterk, ook bioloog, is op onderwijsgebied geen expert, wel een ervaringsdeskundige. Maar in zijn columns heeft hij een scherp oog ontwikkeld voor het Haagse gekonkel. En zijn politieke campagne tegen de Europese grondwet is succesvol geweest. Cramer heeft ervaring opgedaan buiten de universiteit, in grote bedrijven als Philips, in de Sociaal Economische Raad en ze is enige tijd voorzitter van Milieudefensie geweest. Maar het Haagse politieke handwerk heeft ze niet meegemaakt. Dat maakt kwetsbaar.

De start is al weinig hoopgevend. Zij zou milieu en energie gaan doen, maar energie is haar direct grotendeels afgepakt door de minister van EZ, Van der Hoeven, ervaren in het Haagse politieke spel. Cramer kan zich nu alleen nog bezig houden met duurzame energie, zoals windmolens op de Noordzee en biomassa. Beide onderwerpen liggen gevoelig. Windmolens vormen een aantasting van het zeeschap en een risico voor trekvogels. Biomassaplantages in de tropen vormen een risico voor tropisch regenwoud of kostbare landbouwgronden.

Haar succes is niet verzekerd, wij zullen zien of ze in de voetsporen kan treden van die andere bèta's.

Jos Dekker

Onze Ronald

Volgend studiejaar werft biologie studenten met de leus 'Word minister, kies biologie!' En dan studeren in Utrecht natuurlijk, want daar groeien de ministers aan de departementen. Paar jaar oefenen met zebravisjes managen en dan hup, het ganse land besturen.

Met twee biologen in het kabinet wachten ons gouden tijden. De wetenschap komt eindelijk uit het verdomhoekje. En weg met die flauwekul van onderzoek dat geld moet opleveren. Ons onderwijs wordt weer iets - ahum - om trots op te zijn.

Een mens moet even mogen dromen nietwaar? We hebben al eens een minister uit bèta-gelederen gehad. Toen eind jaren tachtig Jo Ritzen (natuurkundige en econoom) aantrad, dacht ik ook dat de wetenschap een overwinning had geboekt. Maar al gauw bleek dat we met nog zo'n overwinning verloren zouden zijn. Daarna trad weer een minister zonder verstand van zaken aan, en dat had toch grote voordelen.

Wat moet ik er verder van zeggen, nu Plasterk nog niks fout heeft kunnen doen. (Dat hij op het bordes de hele tijd stond te wiebelen en geen seconde zijn mond kon houden: och, beginnersfoutje.)

Maar wacht even, we hebben natuurlijk een regeerakkoord. Wat daar over wetenschap in staat, daar heeft Plasterk zich aan gecommitteerd. Welaan, ik citeer:

'Er wordt – met speciale aandacht voor de ontwikkeling van duurzame energie – extra geïnvesteerd in het ongebonden en zuiver wetenschappelijk onderzoek en in het onderzoek in de tweede geldstroom.'

Meer geld, ha, ziejewel! Maar eh ..., even goed lezen wat er staat. Ongebonden en zuiver onderzoek - maar wel met speciale aandacht voor de ontwikkeling van duurzame energie! Zuiver en ongebonden onderzoek waarvan de toepassing al vaststaat? Weg euforie, het is weer [cursief]business as usual.

Het kunstje is eerder vertoond. Toen na de oorlog de stichting voor Zuiver Wetenschappelijk Onderzoek (tegenwoordig NWO) werd opgericht, gebeurde dat met het argument dat er voor de wederopbouw van het land veel kennis nodig was. Nuttige kennis dus, ook toen. Gevolg was dat meteen het meeste geld ging naar onderzoek van de materie (met het oog op kernenergie), en dat de alfa's alleen de kruimels kregen.

Eén troost: keer op keer blijkt dat het niet werkt om geld te steken in onderzoek met 'nuttige toepassingen' als doel.. Je geeft wetenschappers een zak geld, en na een tijd krijg je alleen de lege zak terug: toepassingen laten zich niet plannen.

Dus als hij nou maar met dat geld over de brug komt, dan komt het vanzelf toch nog goed.

Bert Theunissen